

KANDIDAT

2537

PRØVE

HI-113 1 Europa og Norge ca. 1750 - 1900

Emnekode	HI-113
Vurderingsform	Skriftlig eksamen
Starttid	26.02.2016 09:00
Sluttid	26.02.2016 15:00
Sensurfrist	18.03.2016 01:00
PDF opprettet	15.10.2018 08:27
Opprettet av	Digital Eksamen

1 HI-113 26/02-2016 - Informasjon

Emnekode: HI -113

Emnenavn: Europa og Norge ca. 1750 - 1900

Dato: 26. februar 2016

Varighet: 6 timer (09.00-15.00)

Tillatte hjelpemidler: Ingen

Merknader:

Det forekommer av og til spørsmål om bruk av eksamensbesvarelser til undervisnings- og læringsformål. Universitetet trenger kandidatens tillatelse til at besvarelsen kan benyttes til dette. Besvarelsen vil være anonym.

Tillater du at din eksamensbesvarelse blir brukt til slikt formål?

Nei

Ja

Riktig. 0 av 0 poeng.

2 HI-113 26/02-2016 - eksamensspørsmål

Du skal svare på en av de tre oppgavene:

Enten:

1. Det store hamskiftet i Norge, bakgrunn og virkning

Eller

2. Drøft årsakene til migrasjonen fra Europa til Nord-Amerika i tiden 1800-1920

Eller

3. Italias og Tysklands samling - En sammenligning

Skriv ditt svar her...

Oppgave 3

Italias og Tysklands samling - En sammenligning

I løpet av 1800-tallet ble to av Europas største nasjoner samlet. To nasjoner som de siste århundrene hadde vært splittet opp i flere små stater. Tyskland med dets mange stater og prinser, og Italia med de sterke bystatene i nord, paven i midten og fattige kongedømmer i sør.

Hvordan ble så disse to statene samlet? Hva var det som fikk de mange tyske prinser og konger til å gi opp mye av sin autonomi til fordel for en keiser? Og i større grad, hvordan ble den italienske halvøy samlet til en stat? I denne oppgaven skal jeg forklare samlingen av både Tyskland og Italia, og så skal jeg sammenligne og påpeke eventuelle forskjeller og likheter.

Samlingen av Tyskland

Tyskland hadde før Napoleonskrigene vært samlet i et slags løst forbund, Det Hellige Romerske riket. Det var i stor grad dominert av det Habsburgske riket, altså Østerrike, som i lang tid beholdt Keisertittelen. Men statene innenfor Det Hellige Romerske riket var i stor grad selvstendige, og keiseren hadde liten reell makt. Under Napoleonskrigene så ble dette forbundet oppløst, og store deler okkupert av Franske tropper. Noen tyske fyrster støttet Napoleon, i det minste i den første perioden, blant annet Bayern og Sachsen. Men den franske okupasjonen førte til stor misnøye blant innbyggerne i de tyske statene, og det ble skapt en slags nasjonalfølelse. Man begynte å drømme om en samling av de tyske statene til en stor stat som kunne stå i mot den franske

stormakten.

En samling skjedde ikke, men Kvadrupel-alliansen sørget for at Napoleon tapte, og de mange tyske statene nok en gang ble selvstendige. En merkelig forskjell var at Prøyssen, som under Napoleonskrigene var blitt gjort om til en annenrangs makt, nok en gang kunne regnes som en av Europas stormakter. Som straff for at Sachsen støttet Napoleon helt til det siste, så fikk den Prøyssiske kongen mye av dens territorie.

I tiden etter napoleonskrigene ble det gjort forsøk på en demokratisk samling av Tyskland, men forsamlingen som skulle lage en konstitusjon, hadde liten reell makt, og ble til slutt gjort irrelevant som følge av konkurranse mellom Østerrike og Prøyssen, samt at statene ble stadig mindre liberale som følge av flere opprør og en mer konservativ holdning hos de politiske lederne i de forskjellige statene.

Nasjonalistene i Tyskland var splittet på spørsmålet om hvordan nasjonen skulle samles. Og etter flere militære intervensjoner av både Prøyssen og Østerrike for å slå ned på opprørere, så ble liberalister og republikanere spredt for alle vinder. Dermed stod man igjen med bare to reelle muligheter. Enten et tysk forbund dominert av Prøyssen og da en ekskludering av Østerrike. Eller et tysk forbund dominert av Østerrike, som fortsatt var den sterkeste staten i Sentral-Europa.

I spørsmålet om samlingen av Tyskland så satt Prøyssen på flere trumfkort. Prøyssen var allerede et eksempel på effektiv statsbygging, med et sentralisert, autoritært og svært effektivt styre. Prøyssen var også en veldig homogen stat, den bestod nesten utelukkende av tyskere. Og til slutt så hadde staten en sterk hær dominert av den prøyssiske adelen, rike jordeiere kalt "junkere", som dominerte offiserkorpset, og som var lojale mot kongen i bytte mot visse privilegier.

Starten på samlingen av Tyskland kan sies å starte med at den prøyssiske kongen Wilhelm, som hadde kommet til tronen etter at hans bror Fredrik-Wilhelm var blitt erklært gal ("insane"), utnevnte utnevnte Otto von Bismarck til statsminister. En junker med sterke meninger, blant annet i sitt svært negative syn på Østerrike, som hadde tjent som ambassadør i St. Petersburg en periode.

Bismarck skjønnte tidlig at samlingen av Tyskland ikke kom til å skje gjennom diskusjoner og liberale tiltak, men gjennom blod og jern. Bismarck utøvde en usympatisk form for politikk kalt "realpolitikk", der man har et realistisk syn på statens ressurser, evner og makt. Han var flink til å evaluere forskjellige scenarioer og utfall, og hele tiden gjøre det som ville styrke Prøyssisk makt, uten å ta hensyn til moral eller etikk.

Bismarck innså kjapt at de to statene som kom til å være mest skeptisk til en utvidelse av prøyssisk makt, var Russland og Frankrike. Derfor begynte Bismarck å gjøre forsøk på å forbedre forholdene til Russland. Når så polske nasjonalister gjorde opprør mot russerne så støttet Bismarck Tsaren, og de inngikk en gjensidig avtale om å støtte hverandre mot opprør i de respektive landene. Prøyssens konkurrent i Tyskland, Østerrike, opplevde på sin side av forholdene med Russland sumet.

Etter Østerrike sitt tap i krigen mot Piedmont-Sardinia og Frankrike, der Prøyssen og de andre tyske statene hadde forholdt seg nøytrale, så hadde den trege mobiliseringen avslørt flere mangler i det prøyssiske militæret. Bismarck gjennomførte reformer, noe som forbedret hæren betraktelig, blant annet ved raskere mobilisering og bedre våpen og offiserer. Bismarcks første kriger, alle mot Danmark, endte til slutt med en deling av Schleswig-Holstein mellom Prøyssen og Østerrike. Selv om de hadde vært allierte med Østerrike i en krig, så begynte Bismarck å samle støtte blant de andre tyske statene mot Østerrike, samtidig som de forsikret seg om at Frankrike og Russland ikke ville blande seg inn på Østerrike sin side. Frankrike så for seg en rask Østerrisk seier, og så påfølgende gevinster for dem i de tyske territoriene, og var dermed glad for å holde seg på sidelinjen.

Krigen mot Østerrike ble raskt og effektivt vunnet av Prøyssen. De nordlige tyske statene hadde støttet Prøyssen, mens de sørlige statene, blant annet Bayern, hadde kjempet på Østerrike sin side. Bismarck valgte å ikke gå inn i de sørlige tyske statene i frykt for at Frankrike eller Russland skulle blande seg inn, samt at om Tyskland skulle samles, så trengte han de sørtyske statenes velvilje. Dermed endte krigen med at Prøyssen dannet et nordtysk forbund med de andre statene i nord, og annekserte en del territorer som blant annet bandt sammen dets territorier i øst med de i vest.

Den neste og siste krigen som var nødvendig for å fullføre samlingen av Tyskland var mot Frankrike. Bismarck sikret at Storbritannia forholdt seg nøytrale etter å ha vist dem brev der den franske keiseren krevde territorier i Belgia for å holde seg nøytral i krigen mot Østerrike. Dette forhindret samarbeid mellom Storbritannia og Frankrike, ettersom britene ikke ville tolerere en fiendtlig stormakt i Belgia eller Nederland. Russland var fortsatt sinte på Frankrike etter russernes tap i krimea-krigen. Østerrike var sinte etter Frankrike og Piedmont-Sardinia sin seier over dem i Italia, og Piedmont-Sardinia var irriterte på franskmennene etter deres anneksering av Nice og Savoy. Dermed stod Frankrike helt alene, og den påfølgende Franco-Preussiske krigen endte med overlegen seier til Prøyssen, som hadde blitt støttet av de sørtyske statene, blant annet

Bayern. Tyskland ble offisielt samlet i 1871 i Versailles, der den prøyssiske kongen ble utnevnt til Keiser av Tyskland.

Samlingen av Italia

Samlingen av Italia skjedde noe tidligere. Italia bestod av Piedmont-Sardinia i nord-vest, Østerrike som resten av Nord-Italia, blant annet Parma, Genoa, Toscana og Venezia. Paven som kontrollerte Roma og områdene rundt, samt kongedømmet "de to sicilier" i sør.

Også italienerne hadde fått en nasjonalfølelse av å bli okkupert av først franskmennene og nå habsburgerne. Nasjonalister under ledelse av en italiener ved navn Mazzini, gjorde flere mislykkede forsøk på å opprette kaste ut paven og habsburgerne. Men det skulle bli staten Piedmont-Sardinia som lykkes med å fjerne habsburgerne fra Italia. Piedmont-Sardinia ble styrt av en simpel og lite intelligent konge, Victor Emmanuel, som ikke kan sies å ha gjort så mye annet fornuftig enn å utnevne Camillo de Cavour til statsminister. Cavour var en tidligere offiser, med svært radikale holdninger. Han var en vellykket entreprenør som tjente seg rik ved å modernisere og mekanisere landbruket på eiendommen hans. Cavour hadde flere machiavelliske trekk, og hadde få skrupler når det gjaldt å realisere hans mål om å samle Italia. Piedmont-Sardinia hadde tatt vare på det liberale men svært effektive statsbyråkratiet som var blitt innført under Napoleon. Men hæren deres var relativt svak og de hadde ikke styrke nok til å utfordre Østerrike alene. Cavour begynte dermed å sikre seg vennskap med både Frankrike og Storbritannia ved å inngå handelsavtaler med begge land. Han bidro også med tropper i krigen mot Russland der Frankrike og Storbritannia forsøkte å stoppe russisk ekspansjon i Krimea.

Cavour begynte å støtte forskjellige opprørske grupper i de Habsburgske områdene, noe som førte til at situasjonen raskt surnet. Men Østerrike klarte å framstå som den aggressive parten etter at de utstedte et ultimatum til Piedmont-Sardinia om å demobilisere. Cavour avslo, og Østerrike angrep. De tyske statene valgte å forholde seg nøytrale siden Østerrike var angriperen, og Frankrike ble trukket inn på Piedmont-Sardinia sin side ettersom de tidligere hadde inngått en allianse. Franskmennene bidro med en hær på 100.000 menn, og østerrikerne ble raskt slått. Krigen endte med at Østerrike mistet alt bortsett fra Venezia av sine italienske territorier, og Frankrike fikk Nice og Savoy som sin pris for å hjelpe til, men franske tropper okkuperte Roma i frykt for at Cavour skulle kaste ut paven og annekser Roma.

I Sør-Italia stod en annen nasjonalist frem. Garibaldi, som samlet sammen en hær av vanlige folk rundt Palermo. De gikk til opprør mot den Bourbonske kongen i Napoli, og Garibaldi klarte å erobre Palermo, og takket være en sterk tilstrømning av vanlige folk, så marsjerte han med en mye større hær mot Napoli, som også ble frigjort. Garibaldi etablerte da en Sør-Italiensk stat og marsjerte nordover. Cavour og Garibaldi møttes på midten og erklærte en samlet italiensk stat med Cavour som statsminister, mens Garibaldi forsvant i semi-eksil.

Roma ble erobret litt senere når Frankrike måtte trekke tilbake troppene sine på grunn av krigen med Prøyssen. Dermed tykket italienske tropper inn og Paven sitt område ble begrenset til Vatikanet, altså St. Peter-basillikaen og bygningene rundt.

Likheter og ulikheter mellom samlingen av Italia og Tyskland

Den første slående ulikheten mellom disse to samlingene er styresettet i de to statene som dominerte disse hendelsene. Prøyssen var svært lite liberal med et autoritært styresett, og en dominerende adel. Piedmont-Sardinia var en liberal stat med parlament og konstitusjon og pressefrihet. Motivasjonen bak samlingen av Italia skjedde i stor grad fordi statsminister, Cavour hadde satt dette som sitt mål, og kan ikke sies å ha hatt de største maktpolitiske motivasjoner. Målet var i stor grad å samle alle italienerne i en liberal stat og å kaste ut habsburgerne fra Italia. Motivasjonen bak samlingen av Tyskland var i større grad Bismarck sitt ønske om å utvide prøyssisk makt. Å skape et Tyskland dominert av Prøyssen og prøyssisk adel. De lyktes i så grad med å skape et Tysk rike dominert av Prøyssen, som igjen raskt begynte å dominere Europa gjennom rask og effektiv industrialisering.

En slående likhet er hvor mye som var avhengig av de politiske talentene til Bismarck og Cavour. Begge klarte å manøvrere og manipulere andre parter på en slik måte at de oppnådde sine mål. Bismarck var i stor grad avhengig av at de andre stormaktene holdt seg ute av krigene han kjempet, mens Cavour var avhengig av fransk støtte for å slå Østerrike. Det er også interessant å se på hvordan det at Prøyssen forholdt seg nøytral i krigen mellom Piedmont-Sardinia og Østerrike. Hadde de støttet Østerrike kunne ting lett ha vært annerledes. Piedmont-Sardinia kunne fort ha tapt krigen, og Østerrike, styrket av sin seier ville blitt vanskeligere for Prøyssen å besiere senere. Men Østerrike stod i veien for både en italiensk og tysk samling, noe som sikkert var med på å avgjøre dets skjebne i både Tyskland og Italia.

En siste ting å se på er hvordan tyskere generelt var fornøyd med å gi opp mye av sin frihet til den prøyssiske eliten. Samlingen av Tyskland førte til en sterk industrialisering, noe som tyske

kjøpmenn var spesielt fornøyd med. I Italia så var samlingen i mye større grad et ønske fra den nordlige, og svært mye rikere delen av landet. Dialektene i Italia var så forskjellige fra hverandre at det knapt kunne kalles italiensk, og betegnelsen "Italia" var det svært få italienere, spesielt i sør, som hadde noen formening om. Det sterke skillet mellom nord og sør kom også sterkt fram etter samlingen. Italiensk økonomi ble dominert av de industrialiserte byene i nord, mens områdene i sør forble fattige, og ble etterhvert dominert av italiensk mafia. Så den største ulikheten for meg er at der samlingen av Tyskland førte til en reell samling, selv om de største tyske statene beholdt en stor del autonomi selv, så ble landet mer samlet. I Italia så var landet offisielt samlet, men tyngdepunktet lå helt klart i nord, og både økonomien og politikken ble dominert av den nordlige delen.

Besvart.